

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

NAVOIY DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

PEDAGOGIK FIKRLAR TARAQQIYOTI

FANING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi: 110000 – Ta'lim
Magistratura
mutaxassisligi: 70110101 – Pedagogika nazariyasi va tarixi (faoliyat
turlari bo'yicha)

Navoiy – 2024

Fan/modul kodi PFT1404	O'quv yili 2024-2025	Semestr 4	Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Pedagogik fikrlar taraqqiyoti	60	90	150
2.	<p>I. Fanning mazmuni.</p> <p>Fanning maqsadi – magistrantlarning tarixiy-pedagogik dunyoqarashini shakllantirish va jahon va milliy ta'limni rivojlantirishga xissa qo'shgan etakchi pedagogik g'oyalar va konsepsiyalar tarixini o'rganish asosida ijodiy pedagogik fikrlashini rivojlantirish.</p> <p>Fanning vazifalari – magistrnlarni asosiy ilmiy-pedagogik yo'nalishlar va konsepsiyalarning paydo bo'lishi va rivojlanishi tarixi bilan tanishtirishdan, ularni turli davrlar va xalqlarning atoqli pedagog-olimlarining ta'lim va tarbiya nazariyasi va amaliyoti sohasidagi yutuqlari bilan tanishtirishdan; jamiyat hayotida, shaxsning aniq tarixiy rivojlanishi jarayonida ta'limning o'rni to'g'risida magistrnlarning barqaror qarashlarini shakllantirishdan; turli xil tarixiy va pedagogik faktlar, konsepsiyalarning progressivligi, o'ziga xosligi nuqtai nazaridan magistrnlarning tahlil qilish, taqqoslash, qiyoslash qobiliyatlarini rivojlantirishdan va pedagogik fikrlar tarixidagi yetakchi tendensiyalarni amaliyotda foydalanishga tayyorlashdan iborat.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari).</p> <p>III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. Pedagogik fikrlarning ilk manbalari. O'rta asrlardagi pedagogik fikrlar (VII-XIV asrlar).</p> <p>Pedagogik fikrlarning paydo bo'lishi. Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha O'rta Osiyoda tarbiya haqidagi qarashlar. Eng qadimgi yozma manbalarda ta'lim-tarbiya masalalarining yoritilishi. Xalq pedagogikasi.</p> <p>O'rta Osiyoda islom dinining tarqalishi va uning ta'lim-tarbiyaga ta'siri. Qur'on va hadislar axloqiy-falsafiy ta'limotlar manbai sifatida. Sharq Uyg'onish davrida pedagogik fikrlarning rivojlanishi.</p> <p>2-mavzu. XVIII –XIX asrlardagi Markaziy Osiyoda pedagogik fikrlar taraqqiyoti.</p> <p>Munis Xorazmiyning ma'rifiy-didaktik qarashlari. So'fi Ollayorning ta'limiy-axloqiy qarashlari. Jahon Otin Uvaysining pedagogik qarashlari. Muhammad Sodiq Qoshg'ariyning ma'rifiy-axloqiy qarashlari.</p>			

3-mavzu. XIX-XX asr boshlarida Turkiston o'lkasidagi pedagogik fikrlar taraqqiyoti. Pedagogik fikrlarning sho'ro davridagi rivoji.

Turkiston o'lkasida pedagogik fikrlar taraqqiyoti. Pedagogik fikrlarning rivojlanishi. Pedagogik fikrlar taraqqiyoti. Jadal ma'rifat pedagogik qarashlari, S.R. Rajabovning ilmiy-pedagogik ta'limi.

4-mavzu. Mustaqil O'zbekistonda pedagogik fikrlarning rivojlanishi.

Mustaqil O'zbekistonda ta'lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar. Mustaqillik yillarida pedagogik fikrlar rivojining asosiy yo'nalishlari. Yulduz ma'naviyati shaxsi shakllantirishga doir konseptual fikrlar.

5-mavzu. Jahonda eng qadimgi davrlarda pedagogik g'oyalar.

Qadimgi Sharqda tabiiy xaqida fikrlar. Qadimgi Gretsiya va Rimda amaliy pedagogika. Sharqiy slavyanlarning tabiiy haqidagi qarashlar.

6-mavzu. O'rta asrlarda jahon pedagogik fikrlar taraqqiyoti.

Vizantiyada pedagogik fikrlar. Hindistonda tabiiy va ta'lim haqidagi qarashlar. Xitoyda tabiiy va ta'lim haqidagi qarashlar. yevropada tabiiy va ta'lim haqidagi qarashlar. Uyg'onish davrida yevropada pedagogik g'oyalar.

7-mavzu. Yangi davrda va Maorif davrida yevropada pedagogik fikrlarning rivojlanishi.

Yan Amos Komenskiy - ilmiy pedagogikaning asoschisi. Dillokning pedagogik konsepsiyasi. Fransuz ma'rifatparvarlarining shaxsi shakllantirishda tabiiyaning o'rni va roli muammosi haqidagi qarashlari.

8-mavzu. XIX asrda G'arbiy Yevropada pedagogik fikrlarning rivojlanishi.

XIX asrning boshida G'arb falsafasida pedagogik g'oyalar. I.G. Pestalotsining pedagogik g'oyalari. A.Disterrveyning pedagogik g'oyalari.

9-mavzu. XIX asrning oxiri - XX asr boshlarida reformatorlik pedagogikaning konsepsiyalari va g'oyalari.

XIX asrning oxiri - XX asr boshlarida jahon pedagogikasida asosiy pedagogik oqimlar. Pedagogik traditsionalizm. Reformatorlik pedagogika.

10-mavzu. XXI asr pedagogikasi.

XXI asr jahon ta'lim tizimidagi global tendensiyalar. Innovatsion pedagogika.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

- Amaliy mashg'ulotlarda magistrlarda pedagogik fikrlar taraqqiyotiga doir bilim ko'nikma va malakalar hosil qilindi.
- Amaliy mashg'ulotlarning taxminiy tavsiya etiladigan mazerlari:
1. Eng qadimgi yozma yodgorliklarda ta'lim-tarbiya masalalari.
 2. Hadis ilmiyining tarixiy ahamiyati.
 3. Abu Nasr Forobiyning pedagogik g'oyalari.
 4. Abu Ali ibn Sinooning pedagogik g'oyalari.
 5. Abu Rayhon Beruniyning ilmiy-pedagogik qarashlari.
 6. Mahmud Qashg'ariyning "Devonu lug'atit-turk" asarida ta'lim-tarbiya masalalari.
 7. Yusuf Xos Xojining "Qutadg'u bilik" asarida ta'lim-tarbiya masalalari.
 8. Ahmad Yungukiyning "Hibat ul-haqoyiq" asarida didaktik qarashlar.
 9. Mirzo Ulug'bekning pedagogik g'oyalari.
 10. Alisher Navoiyning pedagogik qarashlari.
 11. Zahiriddin Muhammad Boburning pedagogik fikrlari.
 12. Jaloliddin Davroniyning axloqiy qarashlari.
 13. Jafid mu'rifaparvarlarining pedagogik qarashlari.
 14. Mustaqillik yillarida pedagogik fikrlar rivojining asosiy yo'nalishlari.
 15. Qadimgi Sharqda tabiiy haqida fikrlar.
 16. Yan Amos Komenskiyning pedagogik g'oyalari.
 17. Fransuz ma'rifatparvarlarining shaxsi shakllantirishda tarbiyaning o'rni va roli muammosi haqidagi qarashlari.
 18. I.G. Pestalotsining pedagogik g'oyalari.
 19. A. Disterrveyning pedagogik g'oyalari.
 20. XXI asr pedagogikasi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'lim mazmunini ma'rufa va amaliy mashg'ulotlar mavzulari asosida shakllantirish. Biroq mustaqil ta'lim ko'proq ma'rufa va amaliy mashg'ulotlarda o'rganilgan masalalarni o'z ichiga qamrab olish. Mustaqil ta'lim asosida o'qib-o'rganilgan masalalar fan bo'yicha oraliq va yakuniy naxorat ishlari saviolarida o'z aksini topishi.

Mustaqil ta'limni tayyorlashda maktab fanining xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha mavzularni konsepsiyalashtirish;
- adabiyotlar asosida referat yozish;
- kitob va maqolalarga annotatsiya yozish;
- Internet barmog'i bilan arxivlar izlash va tahlil etish.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. "Avesto" ta'lim-tarbiyaga oid fikrlar.
2. "O'rta-Ensiy yozma yodgorliklari" ilmiy-pedagogik qarashlar.
3. Xalq pedagogikasi bilan ilmiy pedagogika tarixiyliklarining o'zaro aloqasi.

<p>4. Xalqlarning tarbiyaviy imkoniyatlari.</p> <p>5. Shung'Uyg'ovning davri qonuniy olimlarining didaktik g'oyalari.</p> <p>6. Shung'Uyg'ovning davri qonuniy olimlarining ma'naviy-ahloqiy tarbiya bo'lagi qarashlari.</p> <p>7. Shung'Uyg'ovning davri ma'rifatparvarlik yo'nalishidagi asarlarda koinot inson g'oyasi.</p> <p>8. Alisher Navoiyning koinot inson konsepsiyasi.</p> <p>9. Baxshi-shoirlar, oqim-jivonlar ijodida ta'lim-tarbiya masalalari.</p> <p>10. Jafid ma'rifatparvarlarining darsliklar yaratish konsepsiyasi.</p> <p>11. Jafid ma'rifatparvarlarining ma'naviy-ahloqiy qarashlari.</p> <p>12. Soddiq Rajabovning pedagogik fikrlar taraqqiyotiga qo'shgan hissi.</p> <p>13. Hamkorlik pedagogikasi g'oyalari rivoji.</p> <p>14. Qadimgi Sharqdagi pedagogik asarlarda birkamol inson masalalari.</p> <p>15. Avdik davr faylasufarining pedagogik qarashlarida birkamol inson g'oyasi.</p> <p>16. Uyg'ovning davrida yevropada pedagogik fikrlar taraqqiyoti.</p> <p>17. XIX asrning oxiri - XX asr boshlaridagi traditsionalist-pedagoglarning pedagogik qarashlari.</p> <p>18. XIX asrning oxiri - XX asr boshlaridagi reformator-pedagoglarning pedagogik qarashlari.</p> <p>19. Jabon ta'lim modelлари.</p>	<p>3.</p> <p>V. Fazani o'qitishning natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar).</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida magistrant quyidagi kompetensiyalarga ega bo'ladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilk pedagogik ma'naviyatni, pedagogik fikrlarning asosiy yo'nalishlarini pedagogik va ta'limotlar mazmunini o'zlashtirish; - pedagogik fikrlar taraqqiyotining milliy va umumxboshariy xususiyatlarini, pedagogik g'oyalarni integratsiyasining shaxs va jamiyat rivojiga ta'sirini, jabon ta'lim mahobatini o'ziga ko'chiktirishni tavsiflash; - amaliy vaziralarning yechimlarini hal qiladigan zamonaviy ilmiy yutuqlarni tanqidiy tahlil qilish va baholash qobiliyatini egallash; - pedagogik ma'naviyatni ilmiy izlanishlar jarayonida foydalanish; - pedagogik ta'limotlarni zamonaviy g'oyalarni bilan qiyosiy tahlil etish; - qo'yiverna, bosqin ma'naviyat va axsh ma'naviyat bilan ishlash mahabiyatini egallash. 	<p>4.</p> <p>V.I. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interfaol ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi; • modullar ta'lim texnologiyasi; • munamotoli ta'lim texnologiyasi; • kooperativ ta'lim texnologiyasi; • refleksiv ta'lim texnologiyasi; • chorima-tasviriy model-lar (manabiyat graf. freym model, tayanch kompekt).
---	---	--

<p>5.</p> <p>sermatik termog. izirleketi karta).</p> <p>V.II. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarda munozam qatnashib, munozaralar va o'qim konferensiyasida ishtirok etish, tayanch konsepsiyalar tuzish; • joriy va oralig' nazorat topshiriqlarini bajarish; • mustaqil ish topshiriqlarini bajarish; • yakuniy nazorat topshiriqlari. 	<p>6.</p> <p>Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hoshimov K., Nisobova S., Isomova M., Hasanov R. Pedagogika tartu. T.: O'qimvchi, 1996 2. Hasanboyev J., Hasanboyeva O., Homidov H. Pedagogika tartu. - T.: O'qimvchi, 1997. 3. Safa Ochiil, Hoshimov K. O'zbek pedagogikasi asologiyasi. - T.: O'qimvchi, 1999 4. Hoshimov K., Safa Ochiil O'zbek pedagogikasi amologiyasi. - T.: O'qimvchi, 2010. <p>Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. "O'zbekiston" 2021y. 458 bet 2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini beralikida harpo etamiz. "O'zbekiston" 2016 3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajegimizni maroq va olqijanoq halqimiz bilan harpa qo'yamiz. "O'zbekiston" 2017 4. Daryushvich A.H. Pedagogika shtriptasi pedagogika katal. - M.: Pedagogika va o'qimvchi, 2000. 5. Dolimov U. Milliy uyg'ovning pedagogikasi. - T.: NOSHIR, 2012 6. Xaymulliyev M. Ma'naviyat yulduzlari. - T.: Abduhal Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti, 2001. 7. Xasimov J., To'raqulov X., Xaydarov M., Hasanboyeva O. Pedagogika fanidan trobi hag'at. - T.: Fan va texnologiya, 2008 8. Xodiyev B.X. Ummatni pedagogika nazariyasi va amaliyoti. - T., "Sano-standart" nashriyoti, 2017. 9. Əhmedov Ə. Qurqalpoqstanla ta'lim-tarbiyaliq oylarshin qaliple-sini xart ruzalharuna. - Nohis: Bilim, 1993. <p>Axborot manbalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.tdpu.uz 2. www.pedagog.uz 3. www.edu.uz 4. www.ziyo.edu.uz 5. www.gov.uz 6. www.ziyoumet.uz
--	--

	<p>7. www.istedod.uz</p> <p>8. www.cer.uz</p> <p>9. tdpu-INTRANET.Ped</p>
7.	Navoiy davlat pedagogika instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2024-yil "6" 09 dagi "1"-son Qarori bilan tasdiqlangan.
8.	<p>Fan/modul uchun mas'ul:</p> <p>Pedagogika va psixologiya kafedrasida dotsenti _____ F.O.Xodjiyeva</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Axatova Durdona Aktamovna- NavDPI "Umumiy pedagogika va psixologiya" kafedrasida dotsenti, p.f.n.</p> <p>A.M.Pulotov-Navoiy viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi.</p>

Kafedra mudiri:

D.X.Umurzoqov

№ PP-110/m.